

HOSPITAALI

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin
HENKILÖSTÖLEHTI

Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikts
PERSONALTIDSKRIFT

1 | 2009

Sairaaloissa komea taidekokoelma

TEEMANA Taide/kulttuuri sairaalassa - Kulttuurista terveyttä

Taiteella on oma merkityksensä sekä potilaille että henkilökunnalle - potilaita taide auttaa edes hetkeksi unohtamaan oman raskaan tilanteensa, henkilökunnalle taide tuo puolestaan kevennyttä kiireisen työn keskelle.

Taideterapian monet ulottuvuudet s. 6

Taideterapia on psykoterapeuttinen hoitomuoto, jossa vuorovaikutus tapahtuu sekä kuvallisen että sanallisen ilmaisun avulla. Taideterapia vaatii terapeutilta erityistä ammatillista tietoa ja taitoa.

Muuttoliikettä T-sairaalassa s. 10

T-sairaalan uuden D-siiven kolmessa alimmassa kerroksessa on työskennelty jo runsaan kuukauden päivät.

Haasteet toivat Reijan TYKsiin s. 12

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin työterveyshuolto sai viime elokuussa uuden johtavan työterveyshoitajan, kun Reija Allén-Kulmala siirtyi yksityissektorilta Terveystalosta kuntatyönantajan leipiin.

I Bryggmans hus är jobbet konsten s. 8

Taidetta sairaalassa

Taideteoksia aulatiloiissa ja jokaisessa potilashuoneessa! Miksi ihmeessä – sairaalassa? TYKSin T-sairaalan ensimmäisen vaiheen valmistuttua tämä oli totta. Taidetta hankittiin varsin suurella euromäärällä.

Oliko hankinta hintansa väärtti? Esiin nousi ajatuksia hoidon kannalta kenties tähdellisemmistä hankinnoista. Miksei hankittu esimerkiksi hoitovälineitä tai käytetty raha vaikkapa sijaisten palkkaamiseen?

Taide ei sinänsä ole uusi asia sairaaloissa. Perinteisiä taideteoksia ovat jo iät ja ajat olleet pitkään työskennelleiden ja ansioituneiden lähinnä ylimpien johtajien ja ylläkkäreiden muotokuvat. Niitä löytyy varmasti jokaisesta sairaalasta, mutta ne eivät välttämättä ole aina potilaiden nähtävillä. Näitä kuvia katselevat hyvin usein ne, joiden oma muotokuva mahdollisesti jonain päivänä tulee samalle seinälle.

Psykiatrisissa sairaaloissa taiteella on ollut jo kauan aivan oma merkityksensä. Taiteen lähtökohtana on ollut potilas itse, ei niinkään katsoja. Taideterapian puitteissa on luotu sairaaloiden seinille lukemattomia teoksia. Näin taide voi myös toimia yhtenä hoitovälineenä.

T-sairaalassa taideteokset ovat siellä käyviä ja olevia ihmisiä varten. Potilaat, siis kuka tahansa vaikkapa meistä, kokevat teokset kukin omalla tavallaan. Toiset eivät välttämättä edes noteeraa niitä millään tavalla, toiset taas saattavat kokea ne hyvinkin voimakkaasti. Kokeminen liittyy omaan elämäntilanteeseen. Ja mikä tärkeintä, jokainen kokee ne juuri oikealla tavalla. Teosta ei voi ymmärtää tai kokea väärin. Potilaat eivät välttämättä ota huoneessaan olevia teoksia puheeksi, mutta kysyttäessä asiasta, he kertovat joskus varsin seikkaperäisesti miten he ovat seinällä olevan taiteen kokeneet.

Taideteos sijoittuu aina johonkin tilaan, sairaalassa aulaan tai potilashuoneeseen. Tilan merkitystä potilaalle ja potilaan hoidossa ei voi väheksyä. Asianmukainen ja viihtyisä huone on omiaan edistämään toipumista ja helpottamaan henkisesti kenties pitkäänkin hoitoaikaa sairaalassa. Taiteen avulla on mahdollista tehdä tilasta entistä parempi "hoitoväline".

Konst på sjukhuset

Konstverk i hallarna och i varje patientrum! Hur i all världen – på ett sjukhus? När det första skedet av ÅUCS:s T-sjukhus blev färdigt så var det här ett faktum. Man skaffade konst för ett rätt stort eurobelopp.

Var anskaffningen värd sitt pris? Först tänkte man kanske att det fanns anskaffningar som kunde vara viktigare från vårdens synpunkt. Varför skaffade man till exempel inte vårdredskap eller använde pengarna till att exempelvis avlöna vikarier?

Konst är i och för sig ingenting nytt på sjukhusen. Traditionella konstverk har sedan urminnes tider varit porträtt av välförtjänta, långvariga högre chefer och överläkare. Sådana finns det säkert på varje sjukhus men det är inte alltid så att patienterna ser dem. De här bilderna ser mycket ofta bara de, som själva eventuellt någon dag får sina porträtt upphängda på samma vägg.

På de psykiatriska sjukhusen har konsten redan länge haft en alldeles egen betydelse. Utgångspunkten för konsten har varit patienten själv, inte så mycket åskådaren. Inom ramarna för konstterapi har det skapats oräkeliga verk att sättas upp på väggarna i sjukhuset. Så här kan konsten också fungera som ett instrument för vården.

I T-sjukhuset finns konstverken till för dem som besöker sjukhuset och för dem som vistas där. Patienterna, alltså vem som helst, kanske någon av oss, upplever var och en verken på sitt eget sätt. En del kanske inte ens nödvändigtvis noterar dem, på andra igen kan de göra ett mycket kraftigt intryck. Upplevelsen har att göra med den egna livssituationen. Och, det som är viktigt, var och en upplever dem just på rätt sätt. Man kan inte förstå eller uppleva ett verk fel. Patienterna kanske inte tar de konstverk som de har i sitt rum till tals men när man frågar om saken så berättar de ibland rätt omständligt hur de har upplevt den konst som finns på väggarna.

Henkilökunta ei arjen keskellä kenties koe päivittäin taide-elämyksiä. Jokainen on kuitenkin pannut merkille teosten olemassa olon. Ne ovat myös herättäneet ajatuksia ja näin merkinneet jokaiselle jotain. Viihtyisä työympäristö merkitsee henkilökunnalle paljon ja varmasti jossain määrin auttaa myös jaksamaan. Ei ole huono vaihtoehto olla töissä paikassa, jossa panostetaan ympäristöön, niin potilaiden kuin henkilökunnan.

T-sairaalan laajennus on jo edennyt melkoisesti, ja vajaan kolmen vuoden kuluttua käytössä on uudet, upeat tilat. On hienoa, että tulevissa tiloissa nykyiset taidehankinnat saavat jatkoa. Sekä potilaat että henkilökunta kokevat asian varmasti myönteisenä.

Esko Tähtinen
syöpätautien, neurologian ja ihotautilien
klinikoiden ylihoitaja

Ett konstverk är alltid placerat i något utrymme, på sjukhuset i hallen eller i patienternas rum. Man får inte underskatta vilken betydelse rummet har för patienten och patientvården. Ett ändamålsenligt och trivsamt rum är ägnat att främja tillfrisknandet och psykiskt underlätta en kanske rentav lång vårdtid på sjukhuset. Med hjälp av konsten är det möjligt att göra rummet till ett bättre "vårdredskap" än förut.

Mitt i vardagen kanske personalen inte upplever några dagliga konstupplevelser. Alla har i alla fall lagt märke till förekomsten av verken. De har också väckt tankar och på så sätt betytt något för var och en. En trivsam arbetsmiljö betyder mycket för personalen och bidrar också i viss mån till att man orkar. Det är inte ett dåligt alternativ att arbeta på en plats där man satsar på miljön, både patienternas och personalens.

Utvidgningen av T-sjukhuset har redan framskridit rätt långt och om knappt tre år har vi i bruk nya, storartade utrymmen. Det är fint att de nuvarande konstansaffningarna får en fortsättning i de framtida utrymmena. Både patienterna och personalen upplever säkert detta som något positivt.

Esko Tähtinen
överskötare för klinikerna för cancersjukdomar,
neurologi och hudsjukdomar

SISÄLTÖ 16.2.2009

Kuukauden kirjoitus: Taidetta sairaalassa	2
Månadens skrivelse: Konst på sjukhuset	2
Turusta alkaneelle sairaalalaitokselle juhlapostimerkki	3
Halikossa selvittiin säikähdyksellä tulipalosta	3
Talousjohtaja vaihtui	3
Aivovammakeskus perusteilla	3
TYKSin sairaalatarvikkeista iloittiin Basrassa	3
Nykytaidetta sairaalaan - näkökulmia taiteeseen ja arjen estetiikkaan	4
Sairaloissa komea taidekokoelma.....	5
Väreillä on väliä - osastoilla	5
Taideterapian monet ulottuvuudet	6
Musiikki vei Päivin uudelle uralle	7
Valtakunnan ainoa videoterapeutti	7
"Naistalo" Toivola on Halikon komistus	7
I Bryggmans hus är jobbet konsten	8
Potilaat arvostavat T-sairaalan tiloja	8
Palkkakuitti ei ole salatiedettä	9
Taas kerran eläkkeistä ja sairauslomista	9
Miksi vuosityöaikakokeilu päättyi	9
Muuttoliikettä T-sairaalassa	10
Sarvesta härkää: Vaativaa työtä	10
Työterveysuudellon uudet tuulet	12
Haasteet toivat Reijan TYKSiin	12

Kannen kuvat: Osa Alpo Jaakolan maalauksesta Kalevalan naisia. Teos kuuluu Halikon sairaalan kokoelmiin. Kuva: Markku Torvi

Med värme. Sjukhusets enda oljemålning är tillägnad den tidigare ekonomidirektören Sune Blomqvist som får vaka över bottenvåningens röda tegelgolvet.

HOSPITAALI – Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin henkilöstölehti – Personaltidskrift för Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikt. 3. vuosikerta. Julkaisija: Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri. Toimitus: Päätoimittaja Esa Halsinaho, puh. (02) 313 1083, esa.halsinaho@tyks.fi. Toimitussihteeri Markku Näveri, puh. (02) 313 3119, markku.naveri@tyks.fi. Toimituskunta (suluissa varajäsen): Mervi Haarala (Leena Kähäri), Esa Halsinaho, Mirja Hovirinta (Eija Järvelä), Anneli Lautaro (Juhani Lahti), Markku Näveri, Virpi Pakkanen, Tom Riski, Marja-Leena Veijola. Taitto ja toimitus: Sek Pro Oy. Ruotsinkieliset jutut: Mathias Luther (Inter Folia Press). Paino: I-print Oy, Vaasa. Painos noin 10 000 kpl. Jakelu: Itella Oyj. Osoitteet: Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin osoiterekisterit. Osoitteenmuutokset: tiedotus@tyks.fi tai puh. (02) 313 1103. Toimituksen osoite: Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri, Viestintäyksikkö, PL 52, 20521 Turku. Ilmestyminen: 8 kertaa vuonna 2009. ISSN 1796-8062. Seuraava lehti ilmestyy 23.3.2009, aineistopäivä 10.3.2009.

Turusta alkaneelle sairaalalaitokselle juhlapostimerkki

Esa Halsinaho

Postimerkkikeskus julkisti 22. tammikuuta juhlapostimerkin ja ensipäiväkuoren Turussa 250 vuotta sitten käynnistyneen Suomen sairaalatoiminnan kunniaksi. Merkki on arvoltaan 80 senttiä ja sitä myydään 10 kappaleen arkissa.

Merkissä on kuvattuna kaksi työtään tekevää sairaanhoitajaa; kuva on peräisin TYKSin Lasarettimuseon kokoelmista. Lisäksi merkkiin on sijoitettu sairaanhoitajan ”yleismerkki” 1900-luvun alkupuolelta ja värillisiä pallokuvia, joiden sanotaan symboloivan ajan kulkua ja tekniikan kehitystä. Pallojen sisään on kuvattu verisoluja ja ihmis-kädet.

Postimerkin on suunnitellut muotoilutoimisto dog design (Ilona Ilottu, Petri Salmela ja Eeva Sivula).

Historiankirjoituksen mukaan Suomen ensimmäinen sairaala, Ruotsin kuningas Adolf Fredrikin perustama Turun Lasaretti (Åbo Lazarett), avattiin yleisölle 1.5.1759 ja vihittiin käyttöön 6. kesäkuuta 1759. Yhdeksän potilasvuodetta käsittävä sairaala sijaitsi aluksi nykyisten Eskelinkadun ja Läntisen Rantakadun risteyskohdassa, mistä nykypolvia muistuttaa rakennuksen seinään kiinnitetty laatta.

Halikossa selvittiin säikähdyksellä tulipalosta

Halikon sairaalan vastaanotto-osastolla 102 syytyi tulipalo sunnuntaina 1. helmikuuta hieman iltakahdeksan jälkeen. Osaston käytävän päästä paloi verhot ja osa patjasta. Rakennusmestari Harri Sahla arvelee palon syyntyneen potilaan varomattoman tulenkäsittelyn seurauksena, koska mitään tekniseen vikaan viittaavaa ei löytynyt. Henkilövahingoilta vältyttiin ja ai-neellisetkin vahingot jäivät pieniksi.

Sekä Sahla että osastonhoitaja Pekka Makkonen kiittävät henkilökunnan toiminta- esimerkillisen ripeäksi. Tilanne oli koko ajan hallinnassa, ja alkusammutus hoidettiin niin hyvin, ettei palokunnan tarvinnut vetää lainkaan letkuja sisään. Erityiskiitoksen toiminnastaan ansaitsee mth Lauri Salminen.

Osaston potilaat siirrettiin toistaiseksi toiselle osastolle, mutta toiminta palautui normaalki jo seuraavalla viikolla.

Risto Laalo vastaanotti ystävien tervehdyksiä Airi-puolisonsa kanssa pitkälle toista tuntia, ennen kuin sairaanhoitopiirin johtaja Aki Lindén ja hallintopäällikkö Lauri Tanner (oik.) päättivät tilaisuuden työnantajan virallisempiin käntenpuristuksiin.

Esa Halsinaho

Tammikuun kääntyessä helmikuuksi vaihtui myös sairaanhoitopiirimme talousjohtaja.

Lähes 15 vuotta sairaanhoitopiiriä palvelleen Risto Laalon siirryttyä eläkkeelle tuli hänen seuraajakseen Turun talouspalvelujohtajan paikalta tehtävään valittu Anne Lindqvist.

Laaloa oli eläkkeelle saattelemassa huomattavan runsaslukuinen ystävien ja yhteistyökumppaneiden joukko. Tyksin isossa ruokasalissa tammikuun viimeisenä torstaina pidetty iltapäivätilaisuus oli lämminhenkinen ja juhlinnan kohteen lauluharrastukseen sopivasti erittäin musiikkipainotteinen. Yleisöä hemmoteltiin niin oopperalaulaja Seppo Ruohosen upealla tenorilla kuin V-P Lehdon hauskoilla ja osuvasti sanoitetuilla

Talousjohtaja vaihtui

laukuilla. Kim Engblomin trio tarjosi taustasävelet.

Matin ja Tepon isoveljen Sepon sekä V-P Lehdon esiintymiselle Laalon juhlasa oli hyvinkin luonteva syy: he kaikki ovat viettäneet yhteistä ja läheistä nuoruutta Turun Martinmäessä.

Juhlapuheen pitänyt sairaanhoitopiirin johtaja Aki Lindénkin päätti puheensa iskelmällisesti, mutta tyytyi

ammattilaisten esitysten jälkeen esittämään Laalolle uudelleen sanoitetun Lulu-iskelmän lausumalla.

Talousjohtajat tulevat Kaarinasta

Uutta talousjohtajaamme Anne Lindqvistiä yhdistää edeltäjänsä ainakin kotikunta; molemmat asuvat nimittäin Kaarinassa. Lindqvist on naimisissa ja perheeseen kuuluu kaksi aikuista lasta.

Heti tervetulokahvituksen jälkeen maanantaiaamuna haastateltuna Lindqvist kertoi aloittavansa tehtävässään positiivisella ja innostuneella mielellä.

Hän luonnehtii itseään johtajana avoimeksi, oikeudenmukaiseksi ja helposti lähestyttäväksi. Hän sanoo noudattavansa kuuntelevaa, keskustelemaa ja tasa-arvoista,

mutta silti tiukkaa johtamistyyliä ja kunnioittavansa työssään eettisesti korkeita arvoja.

Lindqvist toimi vuodesta 2007 Turun talouspalvelujohtajana talouspalvelukeskuksessa, jonka perustamista hän johti sitä edeltävät pari vuotta. Sitä ennen hän toimi Myllykoti Oy:n toimitusjohtajana ja 15 vuotta eri tehtävissä Samsossa.

Anne Lindqvist aloitti työnsä sairaanhoitopiirin talousjohtajana helmikuun alussa.

TYKSin sairaalatarvikkeista iloittiin Basrassa

Kuvassa on TYKSille ja yhdeksälle muulle hyväntekeväisyyslahjoitusta tukeneelle taholle osoitettu Basran varakuvernöörin Al Battatin allekirjoittama kiitosdiplomi.

Esa Halsinaho

Viime syksynä Turusta Irakin Basraan meriteitse kuljetettu rekkakontillinen käytöstä poistettuja sairaalatarvikkeita otettiin iloiten vastaan al Jomhoria-sairaala Basrassa joulukuun alussa. Keräyksen ja kuljetuksen junaillut turkulaistunut irakilaisnuorukainen Ahmed Al Chibib kertoo välineiden ja tarvikkeiden tulleen todelliseen tarpeeseen. Sairaala on sotimisen ja taloussaarron takia pulaa ihan perusasioistakin.

Myös Turun kaupunginsairaala lahjoitti keräykseen tavaraa. Maa- ja merikuljetusten kustannukset rahoitti Well Nutrition.

Lahjoituksen ansiosta Suomelle ja Turulle herui kosolti myös julkista kiitosta, sillä irakilainen tv-kanava Al Fayhaa on esittänyt lahjoituksesta noin 20 minuuttia kestävä uutisdokumentin kanavallaan ilmeisesti useampia kertoja. Kanava näkyy tietyillä miljoonille katsojille.

Aivovammakeskus perusteilla

VSSHP pyrkii perustamaan säätiömuotoisen aivovammakeskuksen Turkuun. Talven aikana on etsitty halukkaita perustajajäseniä säätiöön, joka ottaisi sitten vastuun aivovammakeskuksen toiminnan.

Perustamishankkeen ohjausryhmässä ovat edustettuina kaikki Suomen lääketieteelliset tiedekunnat ja yliopistolliset keskussairaalat. Ohjausryhmän puheenjohtaja ja hankkeen vastuhenkilö on sairaanhoitopiirin johtajajililääkäri Turka Tunturi. Projektipäällikkönä toimii dosentti Olli Tenovuo, joka työskentelee

neurologian erikoislääkärinä TYKSissä ja opettajana Turun yliopistossa.

Aivovammakeskuksen perustamishanketta esiteltiin Turussa 5.2. pidetyssä seminaarissa. Tilaisuudessa oli esillä myös aivovammojen esiintyminen, hoito, ehkäisy ja tutkimus.

Tenovuo kertoi, että tavoitteena on saada Turkuun kansainvälisen tason keskus aivovammojen diagnostiikkaa, hoitoa, tutkimusta, koulutusta ja ennaltaehkäisyä varten. - Aivovammapotilaiden hoidon keskittäminen uuteen T-sairaalaan antaa erinomaisen

lähtökohdan aivovammakeskuksen perustamiselle, hän totesi.

Tunturin mukaan keskustelut aivovammakeskuksen perustamisesta muun muassa EU:n komission tutkimusosaston, sosiaali- ja terveysministeriön, Sitran, Tekesin ja vakuutusyhtiöiden kanssa ovat olleet erittäin rohkaisevia.

- Neuvotteluja jatketaan kevään aikana erityisesti vakuutusyhtiöiden ja yliopistollisten sairaanhoitopiirien kanssa, hän kertoi.

TEEMA: TAIDE/KULTTUURI SAIRAALASSA – KULTTUURISTA TERVEYTTÄ

Mitä taide sairaalassa tekee? Miten se vaikuttaa sairaalan arkeen? Esittelen tässä kirjoituksessa muutamia pohdintoja siitä, miten taidekoordinaattorina näen taiteen ja taiteellisen toiminnan osana sairaalan arkea.

Nykytaidetta sairaalaan – näkökulmia taiteeseen ja arjen estetiikkaan

Onko taiteen tuominen sairaalaan tarpeellista? Sairaanhoidon ollessa aivan perustasolla ei varmaankaan, mutta nyky-yhteiskunnassa ei taide sairaalassakaan ole silkkaa turhuutta. Sillä on oma merkityksensä sekä potilaille että henkilökunnalle – potilaita taide auttaa edes hetkeksi unohtamaan oman raskaan tilanteensa, henkilökunnalle taide tuo puolestaan kevennystä kiireisen työn keskelle. Onnistunut taideteos avautuu sairaalassa lyhyen hetken vierailevalle potilaalle, mutta saman teoksen päivittäin ohittava työntekijä löytää siitä virkistystä ja iloa vielä vuosienkin jälkeen.

Taide osaksi arkea

Taide, varsinkaan nykyaide, ei kuulu läheskään kaikkien arkeen. Useimmille taide on jotain, mitä käydään erikseen näyttelyssä, useimmiten taidemuseossa, katsomassa ja ihailemassa. T-sairaalan taidehankkeen tarkoituksena on tuoda taide osaksi arkea. Taideteoksia on tarkoitus levittää nimenomaan sinne, missä ne ovat sairaalan potilaiden ja henkilökunnan nähtävissä ja päivittäisten reittien varrella, ei pelkästään aulatilojen koristeeksi.

Osastoille sekä potilastiloihin hankittuja taideteoksia voi pitää tuoreimpana lenkinä ketjussa, jossa pyritään mahdollisimman hyvään hoitoon. Taide viimeistelee hyväksi hoito- ja työtilaksi suunnitellun rakennuksen. Se täydentää ammattitaitoisen hoidon tuomalla yhä teknisempien hoitojen rinnalle pehmeämpää ilmettä.

Esteettinen ja taiteellinen eivät ole sama asia, mutta ne ovat läheisessä sukulaissuhteessa. Taidekokemuksia on pidetty puhtaimpina esteettisen ilmentyminä. Arjen estetiikka ei ole niin selkeää eikä näyttelyyn sijoitetun taideteoksen tapaan hallittavissa. Arjen estetiikka kirkastuu pieniin hetkiin, työmatkareitin valintaan, juuri siivotun kodin tuottamaan tyytyväisyyteen, talvisen sunnuntain hiljaisuuden havaitsemiseen.

Kun T-sairaalan taidehankkeessa tuodaan taideteoksia keskelle arkea, tarkoituksena on tilojen kaunistamisen lisäksi tuoda kirkkaammat esteettiset kokemukset osaksi työpäivää. Taideteoksen ääreen pysähtyminen katkaisee työpäivän, vaikapa ihan hetkeksi ja siten parantaa työssä jaksamista.

Esteettisiä valintoja

Vaikka taiteesta ei välittäisikään, ei sen vaikutukselta voi täysin vältyä. Kaikki tekevät arkielämässään valintoja esteettisin perustein – ulkonäön tai aistihavainnon perusteella. Kyky tehdä valintoja omien mieltymysten mukaan pohjautuu samaan havaitsemisen tapaan kuin kyky nauttia taiteesta.

Useat tutkimukset esittävät, että Suomen tyyppisessä länsimaaisessa yhteiskunnassa jopa suuri osa valinnoista tehdään esteettisin perustein. Vaateostokset tai lomamatkan kohteen valinta ovat helppoja esimerkkejä. Vaikka molempien valintaan liittyy muita tarpeita ja taloudellisia seikkoja, jotka vaikuttavat päätökseen, on lopullinen valinta esteettinen. Tätä taustaa vasten tarkastellen on jokaisella myös kyky nauttia taiteesta – ei aina helposti, eikä kaikesta taiteesta.

Joensuulainen ympäristöestetiikan professori Yrjö Sepänmaa kirjoittaa hyvin tehdyn työn tuomasta esteettisestä tyydytyksestä. Hän kuvailee maanviljelijän nautintoa säännöllisten auranjalkien kuvioimaa peltoa katsoessaan. Pellon kyntämisen päämäärä on toinen, mutta säännöllisiin ja maastonmuotoihin kauniisti sopivaan kynnökseen pyrkiminen tuo

erityistä esteettistä iloa työhön. Sairaalatyö ei tule samalla tavoin valmiiksi, mutta uskoisin siinäkin olevan samanlaisia hyvin tehdystä työstä tulevia tyytyväisyyden hetkiä.

Matti Tainio
taidekoordinaattori

Tietoisku T-sairaalan taidehankkeesta

Taidekoordinaattori Matti Tainio esittelee T-sairaalan taidehankkeen nykytilannetta ja suunnitelmia tiistaina 24.2. klo 10.30 - 12.30 T-sairaalan 1. kerroksessa.

Tervetuloa!

Sairaaloissa komea taidekokoelma

Markku Näveri

Sairaanhoitopiirimme sairaalat ovat aikamoinen taidegalleria. Tasan tarkka määrä ei ole selvillä, mutta maalauksia on yli 600, ja päälle vielä taidevalokuvat, ryijyt, kuultokudokset, keramiikkatyöt ja muut. Enimmin taidetta on Kiinamyllynmäellä, lähes 250 teosta, mukana T-sairaalan kokoelma. Pitkälti toiselle sadalle yltyä Halikon sairaalan taidekokoelma. Paimion sairaalassakin on lähes sata teosta – ja onhan itse rakennus taideteos sinänsä – samoin Salon aluesairaala.

TYKSiin hankitaan sekä paikallisten että valtakunnallisten taiteilijoiden töitä painon ollessa varsinaissuomalaisissa taiteilijoissa, kuten on laita T-sairaala. Hankinnat kohdistuvat niin uuteen kuin vanhaan taiteeseen. Pasi Tammi, Ilkka Lammi ja Elina Luukanen lienevät tunnetuimpia nyky nimiä. T-sairaalan taiteilijoista Anna-Maija Aarras, Kristina Isaksson ja Sirpa Särkijärvi ovat nuoren polven eturivillä.

Usein TYKS muistaa eläkkeelle lähteviä ja pyöreitä vuosia täyttäviä taiteella, ja näitä lahjoja hankitaan sen verran, että osa jää taloon. Viimeksi Pentti Koivikon serigrafioita. Paljon myös maalautetaan muutokuvia, jotka päätyvät koristamaan hallintotilojen seinä. Osa liitetään Turun yliopiston kokoelmiin. Valtaosa teoksista on toki potilaiden ja henkilökunnan ilona.

Kirurgisen sairaalan kokoelma koostuu pitkälti Turun kaupungin kokoelmista lainatuista vajaan 30 teoksesta. Mukana on mm. Armas Mikolaa ja Juhani Vikaista. Tauluista yli puolet on osastoilla, loput hallinnon tiloissa.

Paikallisia taiteilijoita

Vakka-Suomen sairaalan taulut ovat pohjakerroksen remontin ajan pommisuoja turvassa. Talossa on tauluja, joita sairaala ja psykiatria ovat saaneet ollessaan vielä yhtä laitosta. Teosten sijoittelusta päätetään remontin valmistuttua. Sisätautien, kirurgian ja päiväosaston tiloissa taidetta on potilaiden nähtävillä. Uudenkaupungin omien taiteilijoiden Raimo Arraksen ja Olavi Juutilaisen taidetta voi ihaila sairaalassakin. Kaikkiaan teoksia on vajaat 40.

Paimion sairaalassa ovat vuosien saatossa teoksia luoneet potilaat, kuten Ilmari Kaijala potilaskavereistaan 1930-luvulla. Osan teoksista potilaat ovat lahjoittaneet, osa on saatu lahjoituksena sairaalan vuosijuhlissa. Teoksia on ostettu potilaiden ja henkilökunnan iloksi hyödyntäen myös sairaalan lahjoitusrahastoa. Taulut ovat yleisten tilojen seinillä, työhuoneissa, vuodeosastojen päivähuoneissa sekä odotus- ja seurustelutiloissa. Ihasteltavana on mm. Armas Mikolaa, Venny Soldan-Brofeldtia, Lennart Segerstrålea ja Viljo Hurmetta.

Salonseutulainen Viljo Hurme on hyvin esillä myös Salon aluesairaala. Kuten muissakin sairaaloissa myös Salossa on tapana maalauttaa luottamushenkilöistä ja johtavista viranhaltijoista muutokuvat. Taidekokoelma on karttunut aluesairaalan laajennusjuhllisuuksien yhteydessä lahjaksi saaduilla tauluilla.

Tarkka, Heikki, 1986: Vanerireliefi Paimion sairaalan kappelissa.

Piepponen, Tuija: Auringonkukat Ruissalosta.

la. Jonkin verran myös eläkkeelle siirtyneet viranhaltijat ovat lahjoittaneet tauluja, joissa on kuvattu sairaalaa. Potilaatkin ovat joskus lahjoittaneet maalaamia tauluja.

Halikon mittavasta kokoelmasta osa on hankittuja, osa lahjaksi saatuja. Hurmeen töitä on runsaasti, mutta taiteilijoita on useita, mainittakoon vaikkapa Alpo Jaakola, Väinö Rouvinen ja Rax Rinnekangas. Taulut on sijoitettu ympäri sairaalaa, erityisen runsaasti potilastiloihin. Hallintola-rakennuksen aulassa on komea, kahteen kerrokseen ulottuva Tuula Auermaan keramiikkatyö.

Loimaan aluesairaalaan taidetta on kertynyt sekä omin ostoin että lahjoituksin. Noin 60 teoksen kokoelma sijoittuu hallintoon ja potilastiloihin. "Oman pojan" Alpo Jaakolan taidetta kokoelmassa on edustavasti.

Perinteisiä aiheita

Jos on tekijöitä paljon, on myös aiheita: perinteisten potrettien lisäksi sairaalarakennukset, maisemat ja kukkaasetelmat ovat yleisiä, mutta eipä moderni tai abstrakti taidekaan ole unohtunut. Ja selväähän on, etteivät aivan kaikki aiheet sairaalaan sovi, ainakaan potilaspuolelle.

Osa sairaanhoitopiirin taiteesta on hankittu prosentti-periaatteella: uutta rakennusta suunniteltaessa tai vanhaa korjattaessa on varattu tietty prosenttiosuus rakentamisbudjetista taiteen hankkimiseen. Näin huomioidaan taide rakennuksen viihtyisyyden lisääjänä ja tuodaan taidetta rikastuttamaan arkea sekä luomaan osaltaan positiivista identiteettiä.

Kiitokset: Mia Aho, Liisa Arve, Miika Jääskeläinen, Leena Koskelin-Nurminen, Oona Laato, Saila Myllykylä, Kirsi Pernu, Tarja Raitis, Markku Torvi, Tarja Välimäki

Väreillä on väliä – osastoilla

Markku Näveri

TYKSiin syöpätautien klinikan vuodeosasto 810:llä T-sairaala-sa potilaat Irja ja Tapio paneutuvat viihtyisän osaston saloihin. Molemmat ovat yhtä mieltä, että osasto 810 täyttää pitkälti viihtyisyyden kriteerit.

Irjaa ilahduttaa osaston valoisuus. Useat ikkunat antavat valoa, ja myös valaistus on kunnossa. Ja Tapio myötäilee:

– Ikkuna on minulle tärkeä, koska raskaiden hoitojen vuoksi olen usein pitkään sängyssä. Silloin nautin siitä, että saan katsella ikkunasta ulos. Ja nähtävää pitää olla, sisäpihaa tai kattoja ei paljon viitsi tuijotella.

Myös säädettävä valaistus saa Tapion kiitokset. Se on tarpeen etenkin jos huoneessa on usea potilas, joilla kaikilla on oma rytminsä.

Ei yleensä ikkunaa vailla verhoja. Irja kaipaa osaston päivähuoneeseen vähän värikkäämpiä verhoja; potilashuoneen verhot ovat enemmän mieleen. Tapiolle verhoilla ei ole merkitystä, sillä hän vetää ne heti sivuun voidakseen paremmin katsella ulos.

Osaston pintojen väritkään eivät välty Irjan pikkukritiikiltä:

– Seinät ovat paikoin liian tummia. Näin vanhana toivoisin enemmän pastellisävyjä.

Irja sanoo aina katsovansa tilojen seinä sillä silmällä heti tullessaan huoneeseen eikä malta olla mainitsematta, että Paimion sairaalan legendaariset keltaiset seinät ovat hänestä "kamalat, ihan hirveät".

Tapio puolestaan luonnehtii T-sairaalan arkkitehtuuria hivenen erikoiseksi, jopa "kummalliseksi". Tilat eivät kuitenkaan vaikuta hänestä liian laitosmaisilta, koska valkoista pintaa ei ole niin paljon kuin sairaaloissa perinteisesti.

Makuja on monia

Osasto 810:llä on paljon taidetta, mutta taulut jäävät Tapiosta vähän tapettimaisiksi.

– On ihan mukavaa, että niitä on, mutta en aina jaksa keskittyä niiden katseluun, etenkin liian vaikean taiteen.

Irjalla on napakat näkemykset siitä, millainen potilashuoneiden värikyksen pitäisi olla.

Tapio uskoo lujasti, että viihtyisä osasto edistää toipumista.

Irjan mieleen ovat akvarellit ja öljymaalaukset, varsinkin järvi- ja meriaiheet, mutta niiden pitää olla keveissä kehyksissä.

– Taulut piristävät, samoin kuin kauniit värit seinissä, hän kiteyttää.

Tilojen riittävyys jakaa näkemykset. Irja ylistää osaston avaruutta suorastaan suurenmoiseksi, kun Tapio taas näkee tilat viihtyisiksi mutta liian ahtaiksi. Varsinkin raskaiden hoitojen aikana hän kaipaisi omaa huonetta.

Olennaista osaston viihtyisyydessä on lopulta henkilökunta. Irjan ja Tapion mukaan osasto 810:n henkilökunta on ammattitaitoista, mukavaa ja iloista.

Yksimielisiä molemmat ovat myös siitä, että osaston ulkoisella ilmeellä on potilaille erittäin suuri merkitys. Tapio pukee sanoiksi, että silmää miellyttävä osasto vaikuttaa ilman muuta mielialaan ja sitä kautta toipumiseen.

TEEMA: TAIDE/KULTTUURI SAIRAALASSA – KULTTUURISTA TERVEYTTÄ

Sairaanhoitaja-taideterapeutti Marjatta Rydman on harrastanut maalaamista pikkutyöstä asti. "Annie lukee" on yksi Marjatan upeista omista töistä.

Taideterapian monet ulottuvuudet

Juha Syrjä

– Kiinnostuin taideterapiasta, koska olen aina harrastanut ja jonkin verran opiskellutkin maalaamista. Lisäksi taideterapialla on tässä sairaalassa pitkät, lähes puolen vuosisadan perinteet, kertoo sairaanhoitaja **Marjatta Rydman** VSSH:n psykiatrian tulosalueen Uudenkaupungin päiväyksiköstä.

Yli 20 vuotta Uudenkaupungin sairaalassa työskennellyt Marjatta aloitti taideterapian opinnot viime vuosikymmenen puolivälissä. Hän muistuttaa, että virallisesti hän ei saa käyttää taideterapeutin nimitystä, mutta sitä työtä hän joka tapauksessa tekee – muun työn ohessa.

– Meillä sairaaloissa taideterapeutin töitä tekevillä on yleensä pohjalla terveydenhuollon koulutus, ja siihen päälle enemmän tai vähemmän taideterapian opintoja, Marjatta selvittää.

– Aloitin avoimen taideterapiaryhmän vetämisen heti opintojeni päätyttyä. Se toimi monta vuotta oikein hyvin. Aiemmin tein paljon töitä myös lasten kanssa. Tällä hetkellä taideterapiaryhmä toimii kuntoutukselle toimintaterapeutin johdolla. Minun panokseni on lähinnä täällä avohoidossa.

– Päätyökseni olen viime vuosina toiminut apulaisosastonhoitajana. Nyt olen avohoidon puolella ja enää osa-aikaisena.

Taideterapia pähkinänkuoressa

Suomen Taideterapiayhdistys määrittelee taideterapian seuraavasti: Se on psykoterapeuttinen hoitomuoto, jossa vuorovaikutus tapahtuu sekä kuvallisen että sanallisen ilmaisun avulla. Taideterapia vaatii terapeutilta erityistä ammatillista tietoa ja taitoa. Se on psykiatrinen hoitomenetelmä, jonka tavoitteet, tekniikka ja kuvan tekemisen merkitys sekä terapian kesto määräytyvät yksilöllisesti potilaan mukaan. Taideterapiaa toteutetaan yksilö-, ryhmä- ja perheterapiana. Se on vakiintunut hoitomuoto maamme psykiatrisissa sairaaloissa ja avohoidossa.

Oli ikä mikä hyvänsä, taideterapia on hyvä juttu. Parasta on, että siinä tulevat esille luovuus ja toiminnallisuus.

Ja Marjatta täydentää:

– Taideterapia toimii psykiatrian lisäksi hyvin kaikilla muillakin elämän alueilla. Esimerkiksi syöpäpotilaiden kanssa sitä tehdään paljon ja hyvin tuloksin. Siinä on niin paljon ulottuvuuksia. Kaikille tekee hyvää tuoda omia tunteuksiaan paperille. Eipä ole tullut vastaan tapauksia, joihin taideterapia ei sopisi – ja nimenomaan muun hoidon rinnalla.

Marjatta palaa haastattelun aikana monta kertaa siihen, kuinka antoisaa taideterapia on lasten kanssa.

– Lapsilla ei ole juuri mitään rasitteita. He ovat aitoja, heitä ei ole vielä opetettu liikaa. Leonardo da Vinci toteisi tämän jo noin 500 vuotta sitten älykkäästi tähän tapaan: ”Joka piirtää tai maalaa, on taipuvainen lainaamaan kuvan hahmolle omia ruumiillisia kokemuksiaan ja ominaisuuksiaan, ellei hän ole oppinut suojautumaan tältä vaaralta pitkän koulutuksen ansiosta.”

– Mutta oli ikä mikä hyvänsä, taideterapia on hyvä juttu. Parasta on, että siinä tulevat esille luovuus ja toiminnallisuus. Uskon vahvasti, että tekemisen kautta ihminen löytää itsensä ja tulee tyytyväiseksi.

Tulkita pitää, mutta varoen

Entäpä sitten tulkinna?

– Niinhän sitä sanotaan, että tulkitsemisessä pitää olla varovainen. Mutta tulkita silti kannattaa. Ammattinsa osaava taideterapeutti näkee hyvin, mitä hoidon aikana tapahtuu. On olemassa vissejä elementtejä, jotka saattavat viitata johonkin. Jos asiakkaan töissä alkaa näkyä runsaas-

ti ja vahvasti keltaista ja mustaa, se saattaa olla merkki itsemurhavaarasta. Totta kai tulkinnoissa on oltava hyvin varovainen.

Vaikka taideterapia ei ole mikään uusi keksintö, epäileviä tuomaita piisaa.

– Taideterapiaa ei osata vieläkään kauhean hyvin hyödyntää. On paljon alueita, joilla voisimme käyttää sitä hyväksimme huomattavasti enemmän. Psykiatriassa uskotaan niin vahvasti perinteiseen yksilöterapiaan, se on se vanha tuttu keino. Ihminen on aika kankea muuttamaan tapojaan ja miettimään ennakkoluulottomasti rinnalle muita vaihtoehtoja.

Edellä kävi ilmi, että taideterapia sopii vaikka mihin. Onko kuitenkin joitakin sairauksia, joiden hoitamisessa se on erityisen hyvä menetelmä?

– Psykiatrian puolella vaikeat depressiot ja persoonallisuushäiriöt työllistävät meitä koko ajan enemmän ja enemmän. Niiden hoidossa taideterapiaa kannattaisi käyttää yhä rohkeammin. Ja sitten eksyneet nuoret, joiden määrä lisääntyy jatkuvasti. Valokuvaterapia, kirjallisuusterapia, musiikkiterapia – kaikki, mitkä synnyttävät toimintaa ja tekemistä, ovat hyväksi. Sekä ryhmässä että yksilöllisesti.

Puusta pääsee pitkälle

Monet meistä ovat täysin epävisuaalisia ja piirustustaitokin rajoittuu tikku-ukon väkertämiseen, saako taideterapeutti semmoisista mitään irti?

– Aina saa jotakin irti. Mitä muotoja syntyy, mitä värejä käytetään? Värit kertovat hirmuisen paljon. Usein pyydän ihmisen piirtämään vaikka puun, siitä on hyvä aloittaa. Ensimmäisen piirroksen jälkeen voimme keskustella siitä, miksi puu on tämmöinen, miksi sillä ei ole juuria, onpas se vähäokainen ja niin edelleen. Myös talon piirtämisestä on hyvä aloittaa, talo voi kertoa piirtäjästään hämmästyttävän paljon. Pääasia, että asiakas tuottaa jotain, jota hän sitten voi terapeutin kanssa alkaa pikku hiljaa purkaa ja käsitellä, Marjatta Rydman sanoo.

Musiikki vei Päivin uudelle uralle

Juha Syrjä

Maalausharrastus innosti viereisen jutun päähenkilön, sairaanhoitaja Marjatta Rydmanin opiskelemaan taideterapeutiksi. Päivi Märsylle Se Iso Juttu on aina ollut musiikki. Kas näin musiikki vei Päiviä:

– Opiskelin ensin lastenhoitajaksi. Tehtyäni työtä hetken aikaa kouluttaudivin lasten erikoissairaanhoitajaksi. Työ oli kiinnostavaa, mutta koko ajan tuntui, että jotain tästä puuttuu. Sitten oivalsin, että aina elämässäni vahvasti mukana ollut musiikkihan sieltä puuttui.

– Niinpä hain musiikkiterapiakoulutukseen ja valmistuin vuonna 2000. Sen jälkeen tein edelleen sairaanhoitajan töitä kehitysvamma-alueella. Sain ututettua töihini päivän viikossa musiikkiterapiaa, kunnes 2004 pääsin Halikon sairaalaan tekemään kokopäiväisesti musiikkiterapiatyötä, Päivi pikakelaa työhistoriansa.

Nyt Päivin päivät täyttyvät Halikon sairaalassa eri osastojen palveluksessa. Torstait hän työskentelee Kaarinan mielenterveyskeskuksen päiväyksikössä ja tiistai-illat Salon mielenterveyskeskuksen päiväyksikössä. Ja ”luppoajat” vierähtävät musiikkiterapian maisteriopinnoissa. Valmistumisen aika koittaa tänä keväänä.

Valmista sapluunaa ei ole

– Työni on erittäin vaihtelevaa. Kaarinan ja Salon päiväyksiköissä ovat nämä ryhmät ja poliklinikkapuoli. Lisäksi

Harvinainen pikkuapollon on Halikon sairaalan lähimaastossa tuttu näky. Kaunis kuva on Markku Torven vetämän mielenterveysasiakkaiden kamerakerhon satoa.

Juha Syrjä

Markku Torvella on viimeisen päälle harvinainen titteli, videoterapeutti.

– Olen tällä nimikkeellä ainoa koko maassa. Vastaavaa työtä tekeviä taitaa olla toistakymmentä, kuka milläkin nimikkeellä.

Markku on työskennellyt viimeisimmät 15 vuotta mielenterveyshoitajana Halikon sairaalassa. Taideterapeutti Marjatta Rydmanin tavoin hänkin toppuuttelee terapeutti-sanankäyttöä, ettei tule sanomista.

– Minulla ei ole varsinaista terapeutin koulutusta. Mielenterveyshoitajan koulutuksen lisäksi olen käynyt 2,5-vuotisen videoalan koulutuksen ja vuoden mittaisen psykoterapian alkeiskoulutuksen.

Mikä ihmeen videoterapia?

– Video on pelkkä työkalu terapian käytössä. Videoterapia on pääasiassa oman kuvan ja toiminnan peilaamista. Saatan kuvata asiakasta vaikka 6 – 8 kertaa. Sitten voimme katsoa

avopuolelta tulee lapsia ja nuoria yksilöterapiaan. Asiakkaita on koko kirjo: lapsista vanhuksiin. Mukaan mahtuu soittoryhmää, kuunteluryhmää ja yksilöllistä terapiaa.

Mikä työssäsi on antoisinta?

– Kun näen, että asiakas saa soittamisen kautta itselleen hyvän olon. Joku toinen löytää kuuntelun avulla positiivisia mielikuvia, tunnelmia tai muistoja. Kolmas taas rohkaistuu laulamaan ja käyttämään omaa ääntään, joka on ollut esimerkiksi masennuksen vuoksi kauan kadoksissa.

– Haastavinta työssäni on se, että mitään kaikille sopivaa sapluunaa ei ole olemassa. Aina lähdetään ihmisestä. Tämä muistuttaa vähän tutkijankin työtä, kun saan mieltä, mikä menetelmä soveltuu kenellekin.

Verraton vuorovaikutuksen väline

Musiikkiterapiaan tulevalta ei vaadita minkään sortin musiikallisuutta.

– Ei todellakaan tarvitse osata laulaa tai soittaa. On hienoa kohdata ihminen, jolla ei ole – ainakaan omasta mielestään – mitään musiikillisia taitoja ja sitten hän hiljalleen innostuu vaikkapa jostakin soittimesta.

– Musiikkiterapia sopii kaikkeen hoitamiseen. Se tarjoaa mainion keinon käyttää vuorovaikutusta masennusihmisille ahdistukseen, lapsille ylivilkkauteen, puhumattomuuteen tai lukossa olevien tunteiden esiin nostamiseen. Myös dementikoille olen pitänyt musiikkiterapiaa. Vanhat laulut nousevat esille sanoineen päivineen ja niiden kautta pääsemme muisteluihin ja muistin tukemiseen.

Mitä itse saat musiikkiterapiasta?

– Saan tehdä ihmisten kanssa työtä, jota olen halunnut tehdä. Voin antaa musiikin avulla toivoa vähän paremmasta olemisesta ja tunteitten löytymisestä. Ei musiikkiterapiakaan ole mikään simsalabim-parannuskeino, mutta loistava apu osana muuta hoitoa, Päivi vakuuttaa.

Valtakunnan ainoa videoterapeutti

yhdessä filmiltä, että katsos, miten sinä olet kehittynyt! Ihmiselle, joka ei usko itseensä, voi osoittaa, että pystyt kehittymään. Ja kun kykenee kehittymään yhdessä asiassa, se onnistuu muissakin.

– Eniten olen tehnyt tätä työtä nuorten kanssa. Heidän kanssaan se on usein myös hedelmällisintä. Nuorille video on tuttu väline, he eivät aristele kameraa. Kovin psykoottiselle tai paranoidiselle tämä menetelmä ei välttämättä sovi. Eikä masennusta saa näkyä kuvassa, se voi tehdä hallaa. Muuten videoterapia – kuten muutkin vastaavat – sopii melkein mihin tahansa.

– Videoterapiatilannetta ei etukäteen pysty suunnittelemaan eikä tietämään mitä tapahtuu. Monet, jotka ensimmäisen kerran näkevät ja kuulevat itsensä ulkopuolisin silmin ja korvin, saattavat kauhistua kuvaansa ja ääntänsä.

Hyödyntämisessä petraamista

Osataanko videoterapiaa hyödyntää riittävän hyvin?

– Täällä Halikossa lasten ja nuorten osastoilla sitä on viime aikoina hyödynnetty jo melko hyvin. Varaa olisi kyllä huomattavasti lisätä. Tämä taitaa olla niitä resurssikysymyksiä. Yleensä lääkärit eivät tiedä tästä juuri mitään.

Mikä sinun työssäsi on kaikkein palkitsevinta?

– Näin juuri yhden nuoren, joka oli aikoinaan täällä lasten ja nuorten osastolla. Hän oli silloin hyvin arka. Itseilmaisuusryhmässä hän katseli sormien raosta jos sieltäkään. Hoidon loputtua hän meni harrastajateatteriin ja on nyt onnellisesti sillä tiellä, Markku iloitsee.

Rakennushistoriaa

Kuva: Markku Torvi

”Naistalo” Toivola on Halikon komistus

Halikon sairaala-alueella on toinen toistaan komeampia rakennuksia. Monen mielestä uljaista uljain on Toivola, joka muinoin naistalona tunnettiin.

Juha Syrjä

Arkkitehti Axel Mörnen suunnittelema Toivola valmistui Märynummen maisemiin 1931 ja tarjosi tuolloin tilat 120 naispotilaalle. Halikon sairaalan 60-vuotishistoriikki vuodelta 1986 kuvailee rakennusta näin: ”Naistalon pohjakerroksessa olivat kattilahuone ja halkovaja, keskusvarasto, saunoja ja useampia työverstaiteita. Ensimmäisessä kerroksessa sijaitsivat lääkärin ja ylihoitajan kansliat sekä potilashuoneet rauhattomille sairaille, jonka vuoksi lattiat olivat kiinteätä ainetta, punaiset massalattiat, ja huoneiden lämpöpatterit olivat katossa, mikä olikin aivan uusi keksintö. Toinen kerros oli rauhallisimpia potilaita varten ja kolmannessa kerroksessa olivat hoitajattarien asuinhuoneet.”

Toivola saneerattiin perusteellisesti kolmisenkymmentä vuotta sitten. Sen jälkeen sairaansijoja oli 145. Ahtainta oli 1970-luvulla, jolloin mielenterveyspotilaita asui Toivolon huoneissa reilusti yli 200.

Halikon sairaalan rakennukset – Toivolon ja miestalo Lepolan ohella muun muassa Uutela, Kapteenin talo ja Välskärin talo – muodostavat historiallisesti arvokkaan kokonaisuuden. Alueen vanhimmat, jo 1800-luvulla valmistuneet, rakennukset ovat Tarkka-ampujapataljoonan reservikasarmin perua.

Reservikasarmin tyhjennettyä Halikon piirimielisairaala aloitti Märynummen alueella 1926. Poiminta historiikista: ”Jo vuonna 1897 olivat uskellaiset kuntakokouksessaan keskustelleet houruinhuoneen tarpeellisuudesta. Halikkolaiset ehdottivat mielenvikasten laitoksen perustamista Salon piirilääkärin asuinpaikan läheisyyteen.”

Nyt Halikon sairaala on Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin psykiatrian tulosalueen suurin yksikkö. Toivola-rakennuksessa toimivat nykyisin mm. psykiatrian kuntoutuspoliklinikka, äkillisten psykoosien ja elämän kriisitilanteiden hoitoon tarkoitettu vastaanottoyksikkö sekä vaikeasti psyykkisesti vammautuneiden kuntoutusosasto.

TEEMA: TAIDE/KULTTUURI SAIRAALASSA – KULTTUURISTA TERVEYTTÄ

I Bryggmans hus är jobbet konsten

Vårt hus är fattigt, skall så förbli, för den som konst begär. Den travestin på nationalhymnens ord kan man göra i Åbolands sjukhus.

Mathias Luther

I hela sjukhuset finns bara en traditionell oljemålning. Men precis som Runeberg vid närmare eftertanke kom på en massa vackra, sköna och kära drag hos det fattiga landet i norr så hittar personalen på Åbolands sjukhus också vid närmare eftertanke så mycket inbyggd skönhet och livskonst i sångens föremål.

Det rappade huset vid hörnet av Kaskisgatan och Sirkkalagatan växte fram efter krig och elände. Arkitekten Erik Bryggman gav det värme och enkel charm.

Personalen vid operationsavdelningen säger att de dagligen njuter av miljön, samtidigt som de oroar sig för att framtida moderniseringar och utbyggnader fördärvar Bryggmans konst-historiska verk.

Patienterna ser inte mycket av Bryggman mera inomhus. Ett undantag är trappuppgången där många tar sina första steg på nya leder, fastklamrade vid de karaktäristiska räcken i järn och trä.

Men också mindre kända konstnärer har deltagit i att göra Åbolands sjukhus trivsamt. Tacksamma patienter har donerat tavlor och dekorationer. Här och var i korridorerna och rummen finns vitriner med instrument, kärl, pincetter och annat som påminner om sjukvården förr.

Historisk skönhet

På ett fönsterbräde uppe under takkanten i uppvakningsrummet på tredje våningen blänker tre numera antika men dekorativa rostfria steriliseringskärl.

– Vi har inget lasarettsmuseum här som vid ÅUCS men vi har försökt bevara lite av historien ändå, säger avdelningssköterskan **Tuire Ovaska**.

Hon berättar hur glad hon är över det som ännu finns kvar av Bryggmans vision, liksom hur hon gillar den senare tillbyggda operationssalsflygelns småskaliga och enkla arkitektur.

Operationssalen på tredje våningen har rejäla fönster mot gatan. Interiören går i svart och vitt, inte så vanligt numera då operationssalar tenderar att ha mera karamellfärg, säger Ovaska.

Prestationsglädje

Men det viktigaste konstverket är – patienten.

– Åbolands sjukhus operationssal behöver inte några konstverk för vi tycker att det är ett konstverk då vi klär in och förbereder en patient för operation, säger Ovaska, och reportern spetsar örönen.

– Det är en ren performance, inflikar sköterskan **Ann-Marie Rautoma** som Tuire Ovaska efter över 20 år på samma avdelning kallar för 'min högra hand'.

– Vi tycker att arbetet vi gör är konst, och varje gång vi lyckas helt så fyller det också kriterierna för en lyckad operation, säger Ovaska.

– Patienten är väl insvept, det blir inte infektioner, patienten hålls på plats, läkaren kan operera, patienten kan tala – och när allt är klart så upplöser vi den konstnärliga installationen.

Mika Helander, Ann-Marie Rautoma och Tuire Ovaska beundrar Rautomas och Ovaskas instruktionskisser för hur man tvättar en mage inför en operation. För fem år sedan bruksanvisning, idag ögonfröjd för patienter i operationssalens uppvakningsrum.

– Det är sant, kontrar Ann-Marie Rautoma reporterns skepsis.

– Vi betonar ju också för de yngre kollegerna att man skall försöka överträffa sig själv när det gäller förberedelserna. Det är en väsentlig del av arbetet, det lönar sig att satsa på det.

Hur det påverkar vårdresultatet säger sig självt.

Teater och galleri

Lite teater bjuds patienterna på då personalen tar på sig sina skyddsdräkter med hjälmar och allt inför en operation. Ombytet sker vid operationssalens dörr inför patienternas ögon.

– Det brukar väcka kommentarer och skratt, säger Rautoma.

Som om inte det skulle räcka till så ordnas också regelrätta små konstutställningar i uppvakningsrummet.

– Vi har många bland personalen som sysslar med något slags konst. Jag tecknar och gör keramik, Ulle Isberg gör gipsstatyetter och det finns flera som kan göra någonting. Sådant har vi ibland samlat i uppvakningsrummet för att glädja patienterna.

– Vi har använt uppvakningsrummet som galleri, säger Ovaska.

Inte så galet som det låter, försäkras Rautoma.

– Många patienter är ju bara lokalbedövade så de kan se sig omkring.

Potilaat arvostavat T-sairaalan tiloja

Esa Halsinaho

Viimeksi tehdyn laajan potilaskyselyn perusteella voidaan päätellä, että sijoitukset T-sairaalan tiloihin ovat kantaneet hedelmää. Hallintoylihoitaja **Päivi Nygren** kertoo nimittäin, että T-sairaalaissa käyneet potilaat antoivat tilojen viihtyisyydestä selvästi paremmat arvostukset kuin sairaanhoitopiirin muissa yksiköissä käyneet potilaat.

Aiemman "mutu-tiedon" sijasta asiasta on nyt vankkaa faktaa, sillä Päivi Nygren erotteli vastauksista ne potilaat, jotka olivat käyneet T-sairaalan poliklinikoilla. Syöpätautien, kirurgian ja ihotautien potilaista 92–96 prosenttia antoi toimitiloille hyvän tai erinomaisen arvostuksen.

Sen sijaan kaikista kyselyyn vastanneista potilaista vain 74 prosenttia arvioi sairaaloidemme poliklinikoiden toimitilat hyvin tai erittäin viihtyisiksi. Vuodeosastojen potilaista vastaavaan arvostukseen päätyi 68 prosenttia vastanneista potilaista.

Yleisesti ottaen toimitilat saivat kaikkein huonoimmat arviot useiden kymmenien kysymysten joukosta.

Valtakunnallisesti tulos oli vielä heikompi, sillä vain 71 prosenttia kaikkien tutkittujen sairaaloiden potilaista piti poliklinikoiden toimitiloja hyvin tai erittäin viihtyisinä.

Potilaskysely tehtiin Stakesin hallinnoimilla lomakkeilla syksyllä 2007, mutta siitä ei ole aiemmin eroteltu T-sairaalan potilaiden vastauksia.

Tulos ei yllätä. T-sairaalan tilojen toimivuuteen ja viihtyvyyteen on kiinnitetty erityistä huomiota sekä rakennus- ja tilasuunnittelun että sisustusratkaisujen ja taidevalintojen avulla.

– Potilaiden antaman palautteen perusteella nämä investoinnit ovat tuottaneet sairaalatiiloihimme hyvinvointia ja terveyttä tukevan ympäristön sekä potilaille että henkilöstöllemme, Nygren toteaa.

SANASTOA

Donera – lahjoittaa

Eftertanke – harkinta

Föremål – kohde. Myös: esine

Konstnärlig installation – installaatio, tilataideteos

Kärl – astia, astioita

Lokalbedövning – paikallispuudutus

Operationssal – leikkaussali

Skepsis – epäilevä suhtautuminen

Uppvakningsrum – heräämö

Utbyggnad – laajennus

Vårdresultat – hoitotulos

Muuttoliikettä T-sairaalassa

T-sairaalan uuden D-siiven kolmessa alimmassa kerroksessa on työskennelty jo runsaan kuukauden päivät.

Paitsi että T-sairaalan pääsisäänkäynti on jälleen alkupe- räisellä paikallaan Hämeentien puolella, muutammat osastot ovat siirtyneet upouusiin tiloihin. Urologian poliklinikka siirtyi C-siiven 3. kerroksesta D-siiven 1. kerrokseen. Kirurgian poliklinikka puolestaan muutti B-siiven 3. kerroksesta D-siiven 2. kerrokseen. T-sairaalan hallintotilat löytyvät nyt B-siiven 4. kerroksen sijaan D-siiven 3. kerroksesta. Lisää muuttoa on luvassa toukokuussa.

Yllä mainitut muutot eivät ole vaikuttaneet osastojen toimintojen järjestelyihin toisin kuin päiväkirurgisen osaston muuttaminen kokonaan pois T-sairaalaan. Osa sen toimintoista siirtyi Raision sairaalaan, osa Kirurgiseen sairaalaan. Tästä tarkemmin ohessa **Timo Savunen** ja **Arto Rantala**.

Päiväkirurgia pois T-sairaalaan

T-sairaalaan päiväkirurginen osasto 253 on T-sairaalan jatko- rakentamisen edetessä nyt tyhjentyneet ja toiminta siirtynyt toisiin tiloihin. Kahden eri klinikan päiväkirurgiaa tehnyt osasto on jaettu kahtia niin, että ortopedian päiväkirurgia siirtyy Kirurgiseen sairaalaan ja kirurgian päiväkirurgia Raision sairaalaan. Toiminnot uusissa paikoissa alkoivat tammikuun alkuvuorilla.

Päiväkirurgian lähdeyttä jäävät sen käytössä T-sairaalan kolmannessa kerroksessa olleet, vuoden 2003 marraskuussa valmistuneet neljä leikkaussalia laajenevan T-sairaalan rakennustyömaan ympäröimiksi, eikä niitä siksi voi rakennusaikana käyttää. Uudelleen rakennettuihin tiloihin sijoittuu aikanaan kardiologian angiologian laboratoriot.

Raision sairaala on ollut remontissa kesästä lähtien, jotta tilat saataisiin laajenevan päiväkirurgian tarpeita vastaaviksi. Mm. heräämön ja päiväkirurgian vaatimia oheistiloja on laajennettu.

Kirurgian poliklinikan uusia tiloja.

Raisiossa laajenevan päiväkirurgian leikkauksista suurin osa on virtsaelinkirurgiaa, mutta myös vatsan alueen sekä plastiikka- että verisuonikirurgisia leikkauksia. Kirurgian klinikalla on Raisiossa käytössä 4 leikkaussalia ja 17 vuode- osastopaikkaa. Vuodeosastopaikat tarvitaan päiväkirurgisen toiminnan tukena, mutta myös Raisiossa tehtävän yleiskirurgian, plastiikkakirurgian, mahakirurgian ja selkäkirurgian potilaiden hoitoon leikkauksen jälkeen.

Kirurgisessa sairaalassa remonttia on tehty viime vuoden alusta ja se valmistuu maaliskuussa. Kirurgiseen sairaalaan tulee kaksi leikkaussalia lisää ja modernit päiväkirurgian tilat. Tässä yhteydessä koko ortopedian toiminta, käsi-, jalka-, tekonivel-, tähytys- ja päiväkirurgia, saadaan samaan rakennukseen. Remonttia kirurgisessa sairaalassa on tehty osa kerrallaan, ja leikkaussaleista huomattava osa on ollut poissa käytöstä varsinkin viime syksyn aikana. Töiden valmistuttua ortopedian ja gastroenterologian klinikoilla on käytössään 11 leikkaussalia, joita voidaan käyttää sekä päiväkirurgiseen että vuodeosastolle tulevien potilaiden leikkauksiin.

Timo Savunen
ylilääkäri
Kirurgian klinikka

Arto Rantala
hallinnollinen osastonylilääkäri
Kirurgian klinikka

SARVESTA HÄRKÄÄ

Päälouottamusmiehet kirjoittavat tällä palstalla vuorotellen ajankohtaisia aiheista.

Vaativaa työtä

Kunnallisen yleisen virka- ja työehtosopimuksen mukaan viranhaltijoiden ja työntekijöiden tehtäväkohtainen palkka määräytyy työn vaativuuden arvioinnin perusteella. Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirissä työn vaativuus arvioidaan kulu- van talven aikana kolmannen kerran, edellinen kerta oli vuonna 2004. Nyt tehtävä TVA ei koske teknistä henkilöstöä eikä lääkärisopimuksen piiriin kuuluvia.

Työn vaativuutta arvioidaan kunkin palkkaryhmän sisällä tehtävänimikkeittäin, ei siis vertailla eri palkkahinnoittelukohtia tai sopimusaloja. Viime kierroksella tämä ei aina toteutunut ja monissa yksiköissä verrattiin eri ammattiryhmien töitä toisiinsa.

Työntekijät ovat nyt täyttäneet arviointilomakkeet, esimiehet tehneet omat arvionsa ja lomakkeet siirretty pientyöryhmien arvioitaviksi. Pientyöryhmä on yhteistyöelin, jonka jäsenenä on sekä työnantaja- että työntekijäpuolen edustajia. Pientyöryhmiä kaivattiin jo viime kierroksella, hyvä että ne päätettiin tällä kertaa ottaa mukaan prosessiin.

Pientyöryhmät arvioivat tasapuolisuuden näkökulmasta tehtäväkohtaisesti, onko työn vaativuuden arviointi tehty samansuuntaisesti kyseisissä tehtävänimikkeissä koko piirissä.

Työn vaativuuden arviointien lopullinen tarkastelu ja yhteenveto sairaanhoitopiirin tasolla tehdään yhteisessä uudistustyöryhmässä.

Pientyöryhmätyöskentely on osallistujien mukaan pääosin sujunut hyvin, eri vaativuustekijöiden tasokriteerit on saatu

määriteltyä – toki keskustelun jälkeen ja kompromissien myötä. Kaikki joutuvat ottamaan kantaa ja pohtimaan asioita.

TVA-prosessin tarkoituksena on löytää yhtenäiset perusteet eri palkkatasoille. Kriittikö on esitetty siihen suuntaan, että tämä arviointi taitaa olla melko turhaa, koska työnantaja kuitenkin määrää keskiarvon, mihin päädytään. Ennen arviointia olisi ollut paikallaan kertoa tuo tavoite, niin yksiköitten arviointit olisivat osuneet paremmin kohdalleen; lomakkeissa on välillä päädytty turhankin korkeisiin pisteisiin.

Kokouksia pienryhmillä, joita on yhteensä yli 20, on ryhmästä riippuen yhdestä lähemmäs kymmeneen. Kokoukset kestävät parista tunnista 6–8 tuntiin. Aikaa siis kuluu, työ on raskasta, luettavia lomakkeita on paljon. Mutta työ on antoisaa ja suo tilaisuuden vaikuttaa yhteisiin asioihin. Aikataulu koetaan osin liian kiireiseksi; ryhmät ovat aloittaneet työskentelynsä tammikuussa ja aikaa arviointeihin ja raportin tekemiseen on helmikuun puoliväliin saakka.

Muistettava on, että vertailu tehdään oikeudenmukaisesti ja tasapuolisesti ja että kyseessä ei ole kilpailutilanne eri ammattiryhmien kesken.

Ohjenuoraksi tässäkin sopii: Arvosta omaa työtäsi ja omaa osaamistasi, mutta muista antaa arvo myös toiselle.

Pirjo Penger
Jytyn päälouottamusmies

KEVÄÄN KOULUTUSTA

- Jalkateräkirurgiaa ja jälkihoitoa 24.2.
- Lääkehuolto 24.2.
- Traumatilaa hoitopolku 25.2.
- Säteilysuojelukoulutus 26.2.
- Hygieniakoulutus 4.3.
- Apua tupakasta vieroitukseen 9.3.
- VSSHP:n perehdytys 10.3.
- Evalien hallinnon koulutus 12.3.
- Turvotuspotilaan hoito 12.3.
- Evalien hallinnon koulutus 19.3.
- Perkutaaninen endoskooppinen gastrostomia 23.3.
- Uhkaava potilas 24.3.
- Välinehuollon koulutus 25.3.
- Eettinen foorumi 31.3.
- Käytännön tietoa ultraäänitutkimuksista 1.4.
- Astma ja allergia 2.4.
- Opiskelijajohaus 23.4.
- Viranomaisyhteistyö 6.5.
- Lääkehuolto 12.5.
- Hygieniayhdyshenkilöiden koulutus 19.5.

Yllä olevista TYKSissä järjestettävistä koulutustilaisuuksista, samoin kuin myöhemmin ilmoitettavista, saa lisätietoa internetistä: www.tyks.fi/koulutustarjonta.

YLEISKIRJEET

Yleiskirje nro 2/2009, 19.1.2009

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin palveluhinnasto ja DRG-tuotekuvaukset vuodeksi 2009

Yleiskirje nro 1/2009, 14.1.2009

Matkakustannusten korvaukset 1.1.2009 lukien

Yleiskirje nro 34/2008, 22.12.2008

Hallituksen alaisten tulosyksiköiden vastuuhenkilöt ja varahenkilöt

Yleiskirje nro 33/2008, 19.12.2008

Sairaanhoitopiirin tulosalueiden vuoden 2009 käyttösuunnitelmien täytäntöönpano

Yleiskirje nro 32/2008, 29.12.2008

Työterveyshuollon järjestäminen sairaanhoitopiirissä

VÄITELLEITÄ

Lääketieteen lisensiaatti **Melissa Rahin** väitöskirja, suomenkieliseltä nimeltään Solukalvon kuljetusproteiinien, P-glykoproteiinin ja MRP1:n merkitys istukan lääkeaineläpäisevyydessä - erityisesti sakinaviirin ja ketiapiinin, tarkastettiin 7. helmikuuta. Väitös kuuluu farmakologian, lääkekehityksen ja lääkehoidon sekä synnytys- ja naistentautiopin ala. Rahi toimii erikoislääkärinä TYKSin neurokirurgian yksikössä.

Tehyn TYKSin ao 200:n sääntömääräinen

KEVÄTKOKOUS

ke 11.3. klo 17.30

Paikka: Suomalainen Pohja, Aurakatu 24 A, Turku

- Esillä sääntömääräiset asiat, toimintakertomus ja tilikertomus vuodelta 2008.
- Kokouksessa valitaan edustajat henkilökuntaneuvostoon kaudeksi 2009 – 2012 sekä edustajat koulutus- ja vapaa-ajanvietokeskuksen säätiön valtuustoon ja hallitukseen kaudeksi 2009 – 2012
- Lisäksi päälouottamusmies Mirja Hovirinnan puheenvuoro.

Ruokailun takia ilmoittautumiset 5.3. mennessä:
tuire.johansson@tyks.fi tai tuire.johansson@pp2.inet.fi
tai postitse Tuire Johansson, os. 950

Tervetuloa!
Hallitus

UUSIA VIRAN- JA TOIMENHALTIJOITA

TURUN YLIOPISTOLLINEN KESKUSSAIRAALA

Anestesiologian, tehohoidon, ensihoidon ja kivunhoidon klinikka

Kaila Menna, sairaanhoitaja.....	1.1.
Knifund Sanna, sairaanhoitaja	1.12.08
Laine Mirkka, sairaanhoitaja	1.1.
Liukas Tanja, sairaanhoitaja	1.11.08
Pohjaniemi Anna, sairaanhoitaja	1.12.08
Torvinen Nina, sairaanhoitaja	1.12.08
Vaara Merja, sairaanhoitaja	1.12.08
Vainio Ville, sairaanhoitaja	1.12.08

Fysiatrian yksikkö

Kinnunen Harri, erikoislääkäri	1.11.08
--------------------------------------	---------

Fysiologian ja isotooppilääketieteen yksikkö

Haikara Kristiina, laboratoriohoitaja, varahlö ...	1.11.08
Kleme Marita, apulaisosastonhoitaja	1.11.08

Huollon palvelut/kuljetustoimi/Turku

Tiilikainen Janne, huoltomies	1.1.
Timmerheid Mika, lääkintävahtimestari, varahlö	1.11.08

Huollon palvelut/lähetti- ja vahtimestaritoimi

Costiander Aleks, lääkintävahtimestari	1.12.08
Göransson-Airola Brita, vahtimestari	1.1.
Haarala Jukka-Petteri, lähetti	1.1.
Jussila Anu, vahtimestari	1.1.
Leinonen Kimmo, vahtimestari	1.1.
Mattila Jere, vahtimestari	1.12.08
Mäkinen Anni, lähetti	1.12.08
Mäkinen Sanna, lähetti	1.12.08
Salmi Jukka, vahtimestari	1.2.
Santala Minna, lähetti	1.12.08
Sarva Johanna, lähetti	1.12.08
Tsockinen Sami, lähetti	1.12.08
Viitanen Annika, lähetti	1.12.08

Iho- ja sukupuolitautilien klinikka

Laeslahti Sanna, sairaanhoitaja.....	1.1.
Liippo Jussi, erikoislääkäri	1.1.
Peltomäki Maria, erikoistuva lääkäri.....	1.1.

Kuukosairauksien klinikka

Alava Mari, sairaanhoitaja	1.1.
Forsten Taru, sairaanhoitaja.....	1.11.08
Kupila Riina, sairaanhoitaja.....	1.1.
Lemberg Anneli, perushoitaja	1.11.08
Pohjola Erja, sairaanhoitaja	1.1.
Sallinen Sirpa, apulaisosastonhoitaja	1.3.
Santikko Minna, apulaisosastonhoitaja	1.12.08

Kirurgian klinikka

Junnilla Ulla, sairaanhoitaja	1.12.08
Kähkönen Esa, erikoislääkäri	1.2.
Laakso Galina, sairaanhoitaja	12.1.
Laaksonen Outi, sairaanhoitaja	1.12.08
Lammervo Kaija, sairaanhoitaja	12.1.
Launosalo Tea, sairaanhoitaja	1.2.
Raunio Salla, sairaanhoitaja	1.2.
Sarva Sari, sairaanhoitaja	12.1.
Summanen Ari, sairaanhoitaja.....	12.1.
Tuunainen Anna, perushoitaja	1.12.08

Korva-, nenä- ja kurkkutautien klinikka

Aaltonen Pirjo, osastonhoitaja.....	1.1.
Notash Fariba, perushoitaja.....	1.1.
Rekola Jami, erikoistuva lääkäri	1.1.

Kuntoutuslinnikka

Nikitin Taneli, fysioterapeutti	1.12.08
---------------------------------------	---------

Laitoshuolto

Ahlmén Riitta, laitoshuoltaja	8.12.08
Asikainen Jenni, laitoshuoltaja	17.11.08
Barmasova Larisa, laitoshuoltaja	8.12.08
Habibovic Fata, laitoshuoltaja	17.11.08
Hietakari Sirpa, laitoshuoltaja	17.11.08
Holmström Tanja, laitoshuoltaja	1.12.08
Härkisuo Lilja, laitoshuoltaja	10.11.08
Höglund Irja, laitoshuoltaja	8.12.08
Kallio Aino, laitoshuoltaja	29.12.08
Kant Sirpa, laitoshuoltaja	5.1.
Kortelainen Birgitta, laitoshuoltaja	15.12.08
Merta Anne, laitoshuollon suunnittelija	1.12.08
Mikkola Sirpa, laitoshuoltaja	1.12.08
Mäkinen Nadja, laitoshuoltaja	1.12.08

Rivinoja Eila, laitoshuoltaja	1.12.
Rosenqvist Milla, laitoshuoltaja.....	12.1.
Virtanen Mariitta, laitoshuoltaja	17.11.08

Lastentautien klinikka

Kataja Janne, erikoislääkäri	5.1.
Leino Marketta, erikoistuva lääkäri	3.11.08
Lintula Hannu, erikoislääkäri	1.1.
Lähteenmäki Päivi, osastonylilääkäri.....	5.1.
Parikka Vilhelmiina, erikoistuva lääkäri.....	5.1.
Perälä Eeva, sairaanhoitaja	12.11.08
Rusi Sari, sairaanhoitaja	16.1.
Teros Tamara, erikoistuva lääkäri, varahenkilö.....	1.11.08
Wigren Nina, sairaanhoitaja	1.1.

Ortopedian ja traumatologian klinikka

Aaltonen Jaana, sairaanhoitaja	12.1.
Arifulla Dinah, sairaanhoitaja	12.1.
Keränen Anne, sairaanhoitaja	12.1.
Kotkansalo Tero, erikoislääkäri	1.2.
Mattila Tiina, sairaanhoitaja	12.1.
Mikola Pirjo, sairaanhoitaja	12.1.
Pohjanranta Susanna, sairaanhoitaja, varahlö	3.11.08
Rantanen Hanna, sairaanhoitaja	12.1.
Verhola Marjo, sairaanhoitaja	12.1.
Vuorinen Tea, sairaanhoitaja	1.2.

Patologian yksikkö

Koskinen Mikko, laboratoriohoitaja	15.12.08
Leonsaari Carola, laboratoriohoitaja	15.12.08

Ravintokeskus

Lainela Sanna, ravitsemistyönjohtaja	1.2.
Nurminen Marika, keittäjä.....	1.2.
Pihlajaniemi Marja, ravitsemistyönjohtaja.....	12.1.
Saari Jaana, keittäjä	1.2.

Silmätautien klinikka

Elovirta Marja, optikko	1.11.08
Jokinen Marjo, tekstinkäsittelijä.....	1.11.08
Lund Mervi, erikoislääkäri	1.8.08
Peltola Laura, sairaanhoitaja	1.1.
Rautala Katriina, sairaanhoitaja	1.12.08
Setälä Niko, erikoislääkäri	1.8.08

Sisätautien klinikka

Penttinen Monica, osastonsihteeri.....	1.9.08
--	--------

Synnytysten ja naistentautien klinikka

Jokela Saija, kättilö	1.1.
Kurkijärvi Kaisa, erikoistuva lääkäri	1.12.08
Penttilä Anu, lääkintävahtimestari	1.12.08

Syöpätautien klinikka

Nieminen Anna-Kaisa, röntgenhoitaja	1.12.08
---	---------

Teknisen huollon yksikkö

Koski Aarne, ammattimies	1.1.
Leino Tommi, ammattimies	1.1.

TYKS Vakka-Suomen sairaala

Ensiapupoliklinikka ja yhteispäivystys

Lohisto Seija, sairaanhoitaja.....	1.1.
------------------------------------	------

Poliklinikka ja yhteispäivystys

Hämeenkorpi Päivi, osastonsihteeri	1.1.
--	------

Silmätautien poliklinikka

Vuori Marja-Liisa, ylilääkäri (50 %)	1.1.
--	------

LOIMAAN ALUESAIRAALA

Ensiapupoliklinikka

Rajamäki Roosa, osastonsihteeri, varahenkilö.....	1.2.
---	------

Monitoimiosasto

Ruusiala Maarit, apulaisosastonhoitaja.....	1.2.
---	------

Sisätautiosasto 1

Iniguez-Järvinen Monica, perushoitaja	1.2.
Mäkelä Tuula, sairaanhoitaja	1.2.

Sisätautipoliklinikka

Päivärinta Johanna, osastonlääkäri	1.1.
--	------

SALON ALUESAIRAALA

Ensiapu- ja toimenpidepoliklinikka

Rämö Kimmo, sairaanhoitaja	1.12.08
----------------------------------	---------

Kirurgian-ensiapu- ja toimenpidepoliklinikka

Veikkola Päivi, osastonsihteeri	1.1.
---------------------------------------	------

Kirurgian yksikkö

Lehtovirta Saija, sairaanhoitaja	1.12.08
Suominen Jaana, sairaanhoitaja	1.12.08

Leikkausyksikkö

Raininko Elina, osastonlääkäri	12.1.
Sorvisto Petri, sairaanhoitaja	1.1.

Suominen Katja, sairaanhoitaja	1.12.08
--------------------------------------	---------

Naistentautien ja synnytysten yksikkö

Backman Tiina, ylilääkäri	1.3.
Engblom Pirjo, osastonlääkäri (60 %)	1.12.08
Eriksson Matti, apulaisylilääkäri (60 %).....	1.4.
Suomalainen Kaija, osastonlääkäri (60 %)	1.12.08

TURUNMAAN SAIRAALA

Hallinto

Vesalainen Liisa, toimistos sihteeri	1.11.08
--	---------

Kirurgian osasto

Bäcklund Joakim, sairaanhoitaja	1.3.
Laitala Aira, laitoshuoltaja	1.3.
Yli-Jama Tuomas, ylilääkäri	27.10.08

Psykiatrian yksikkö

Ojanen Kauko, ylilääkäri	1.1.
--------------------------------	------

Sisätautien osasto

Kantola-Pöllänen, Tuire.....	1.3.
------------------------------	------

PSYKIATRIAN TULOSALUE

Aikuispsykiatrian tuloyksikkö

Hirvanen Mia, mielenterveyshoitaja	1.1.
Koskinen Sirke, psykologi.....	1.12.08
Suominen Piialisa, psykologi.....	21.4.
Suominen Sari, psykologi.....	1.12.08
Vyyryläinen Leena, psykologi.....	1.12.08

Lastenpsykiatrian tuloyksikkö

Huisman Minna, sairaanhoitaja.....	1.1.
Keiski-Salonen Irja, psykologi	1.12.08
Manninen Hanna, erikoislääkäri	1.1.
Wallenius Laura, psykologi	2.1.

Nuorisopsykiatrian tuloyksikkö

Hietarinta Katja, erikoistuva lääkäri.....	12.1.
--	-------

TYKS-SAPA-LIIKELAITOS

Lehtonen Olli-Pekka, toimitusjohtaja.....	1.1.
---	------

Tykslab

Ajosenpää-Saari Mari, laboratoriohoitaja	1.11.08
Hakanen Kirsi, laboratoriohoitaja, varahenkilö.....	1.1.
Jaakkola Marica, laboratoriohoitaja	1.11.08
Laakso Jenna, laboratoriohoitaja	1.11.08
Lehdonkivi Marja, laboratoriohoitaja	1.11.08
Nieminen Suvi, laboratoriohoitaja	1.11.08
Rannikko Minna, laboratoriohoitaja, varahlö	1.12.08
Runola Päivi, laboratoriohoitaja, varahenkilö	27.10.08
Salmi Pia, laboratoriohoitaja	1.11.08
Salo-Tuominen Krista, laboratoriohoitaja, varahlö	1.12.08
Takala Timo, erikoislääkäri	1.12.08
Tähtisalo Sari, laboratoriohoitaja	1.12.08
Wallerand Kati, laboratoriohoitaja, varahlö	1.12.08
Venho Titta, laboratoriohoitaja, varahenkilö	1.12.08

Varsinais-Suomen kuvantamiskeskus

Hänninen Susanna, röntgenhoitaja, varahlö	29.12.08
Koskinen Ariel, erikoislääkäri, varahenkilö.....	1.11.08
Suominen Maritta, apulaisosastonhoitaja	3.11.08
Vatka Jussi, erikoislääkäri.....	12.1.
Veskimägi Lii, erikoistuva lääkäri	1.1.

Välinehuolto

Mäkilä Hanna-Leena, johtaja	1.1.
-----------------------------------	------

VSSHP HALLINTOKESKUS

Hallintotoimisto

Lindqvist Anne, talousjohtaja	1.2.
-------------------------------------	------

Henkilöstötoimisto

Lehtinen Margit, toimistos sihteeri	1.12.08
Piirainen Heidi, toimistos sihteeri.....	1.12.08

Hoitotyön toimisto

Lundgren-Laine Heljä, suunnittelija	1.1.
Rusi Reetta, suunnittelija	1.1.

Sairaanhoidon johdon tukipalvelujen toimisto

Immonen-Räihä Pirjo, arviointiyllilääkäri.....	1.10.
--	-------

Taloushallinnon palvelukeskus

Tiilikainen Anna-Maija, toimistos sihteeri	1.1.
--	------

T-sairaala-hanke

Kitinoja Eero, projektipäällikkö	1.1.
--	------

Työterveyshuolto

Leppäkeses Johanna, fysioterapeutti.....	1.2.
Pyhäranta Anna-Kaarina, terveydenhoitaja	1.2.
Skog Anne, terveydenhoitaja	1.2.

Tyksiläisten pilkkikisat

Tyksiläisten pilkkikilpailut Metsä-Jukolassa 28.2.2009, jäättilanteen niin sallissa, alkaen klo 11 alasaunalta. Kesto 2 tuntia. Pientä tarjoilua. Ilmoittautu 25.2. mennessä: kimmo.jaakkola@tyks.fi tai pauli.vuolli@tyks.fi.

TYKSI SENIORIT RY

Hengellinen piiri

Hengellinen piiri kokoontuu kevätkaudella 2009 edelleen joka toinen tiistai klo 12 – 13 TYKSI A-pääsisäänkäynnin luona olevassa Hiljaisessa huoneessa. Kokoontumispaivat ovat keväällä 24.2., 10.3., 24.3., 21.4. ja 5.5. Piirin vetäjinä toimivat edelleen rovasti Marja-Leena Meller-Mattila (p. 040 822 0506) ja yhdistyksen varapj Matti Salo (p. 0500 128 090).

Liikunnallinen jaosto

Pyydyty ilmoittautumiset ja tiedustelut Inkeri, p. 044 033 0595 tai sähköposti inkeri.pitkanen@gmail.com

Kokoontumme maanantaisin.

- Helmikuun 23. ja maaliskuun 2. syvänvedenjumpaa klo 11 Impivaaran uimahallissa. Ilmoittautuminen 18.2. mennessä Inkerille. Hintaa 6,5 €/kerta maksetaan uimahallin kassalle. Maksu sisältää liikunnanohjaaja Justiina Reinikan antaman ohjauksen. Vesijumpaa alkaa tasan klo 11.00. Liikennelaitoksen bussi nro 13 U

- Maaliskuun 9. Rivintansiharjoittelua klo 15 Jari Niemen ohjauksessa Urheilutalo Rientävä, Juhannuskatu 7. Osallistumismaksuna kerätään 7 €/kerta. Ota yhteyttä Inkeriin. Mukaan mahtuu 35 henk.

- Maaliskuu-toukokuu kävelyä saujoen kera tai ilman maanantaisin klo 10

- Maaliskuu 16. Karikon lenkillä. Lähtö Urheilupuiston Vierastalon puoleiselta portilta

- Maaliskuun 23. ja 30. Raunistulassa. Kokoontuminen Parkinkentän Terveystalon puoleisella laidalla

- Huhtikuun 6. ja 20. Katarinaan laaksossa. Lähtö bussi 13:n päätepysäkillä

- Huhtikuun 27. ja toukokuun 4. Ruissalossa. Lähtö Tammenterhon portilta. Bussi 8 lähtee klo 9.30 Kauppatorilta (liikennöi kerran tunnissa).

Retki- ja juhla jaosto

Ilmoittautumiset joko Terttu, p. 044 033 0773 tai terttu.henriksson@netti.fi tai Leena, puh. 044 033 1878.

- Helmikuun 25. klo 19 Teatteri Tarmossa, Virusmäentien 10, Sukuvika-farssi. Kysy Leenalta mahdollisia peruutuspaikkoja. Lipun hinta 10 € jäseniltä ja 13 € ei-jäseniltä, sisältää väliaikatarjoilun

- Maaliskuu 18. matka Helsinkiin Oopperaan kuljettien taakse sekä Ritarihuoneelle, jossa opastettu tutustuminen. Lähtö klo 7.45. (Huom. tarkistettu aika!) Aurakatu 2. Ilmoittautuminen 27.2. mennessä Tertulle. Matkaan sisältyy lounas Mamma Rosassa. Ilmoita mahdollisesta erikoisruokavaliosta. Hintaa jäsenille 47 € ja ei-jäsenille 52 €. Maksu viimeistään 3.3. käyttäen viitenumeroa 1803905. Paluu noin klo 17.

- Maaliskuu 31. ja huhtikuun 1. klo 12 tutustuminen Turun palolaitokseen, Erikinkatu 35. Kumpanakin päivänä tilaisuute

TYÖYHTEISÖ TUTUKSI

Työterveys- huollon uudet tuulet

Markku Näveri

Pitkään kypsytelty sairaanhoitopiirimme työterveyshuollon järjestämisestä koskeva yleiskirje (nro 32/2008) jaettiin vuodenvaihteessa. Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin työterveyshuollon johtava työterveyslääkäri **Arto Haukijärvi** on tyytyväinen:

– Yleiskirjeen selkeä viesti on, että työnantaja vastaa työterveyspalvelujen järjestämisestä omana toimintana, eli palveluja ei ulkoisteta.

Sanoma on myös, että työterveyshuolto on sisällöltään ja saatavuudeltaan samantasoista koko sh-piirissä. Sen järjestämistä piirin muodostaman sisäisen konsernin tulosalueilla, taseyksiköissä ja liikelaitoksissa ohjaa juuri kyseinen yleiskirje. Nämä solmivat työterveyshuollon kanssa palvelusopimuksen. Osakeyhtiömuotoinen Medbit ostaa palvelut työterveyshuoltoa kilpailutuksen tuloksena.

Omia työterveyshuollon palveluyksiköitä on kolme (TYKS, Salon ja Loimaan aluesairaalat). Näitä täydentävät ostopalvelusopimuksin hankittavat palvelut. Nyt niitä on voimassa kymmenen.

Käyttäjää kiinnostaa, mikä muuttuu, vai muuttuuko mikään.

Arto Haukijärvi kertoo, että palveluille on nyt asetettu entistä selkeämpi realistinen tavoitetaso. Yleiskirjeessä mainitaan seitsemän saatavuuskriteeriä, joista viiteen luvataan tavoiteajat.

– Kannattaa huomata, että kaikin osin kokonaistilanne ei vielä ole täysin toteutunut, johtuen lähinnä resurssista. Kaikkiin tavoitteisiin pyritään kuitenkin mahdollisimman pian. Neuvotteluja käydään, jotta luvattu Turun toimipisteen yhden arki-illan vastaanottoaika klo 18:aan asti toteutuisi.

Solmukohta on myös työterveyshuollon lääkäripalveluiden takaaminen alueellisen erikoissairanhoidon toimialueilla.

Arto Haukijärven ja Reija Allén-Kulmalan johdolla työterveyshuolto on lähtenyt yhtenäistämään ja kehittämään palvelujaan.

Haukijärvi esittääkin pohdittavaksi, mikä pienten sairaaloiden kohdalla on järkevintä: palvelut sieltä vai TYKSistä, mutta sanoo oitis, että mitä lähempää hoidon saa, sitä parempi.

Sairauslomiin syvennyttään

Arto Haukijärveä ilahduttaa, että jo tänä vuonna työterveyshuolto saa uusia resursseja: koko piiriä palvelevat uusi psykologi ja fysioterapeutti, Salon aluesairaalan palveluyksikkö saa uuden osastonsihteerin ja TYKSin Kantasairaalan palveluyksikkö sairaanhoitajan.

Entistä enemmän työterveyshuolto satsaa oman toimintansa kehittämiseen ja yhtenäistämiseen. Käytännön työssä työpaikkaselvitysten määrä kasvaa, henkilöstön määräaikaista terveystarkastuksia tehostetaan ja sairauslomatilastointia sekä -raportointia kehitetään.

– Yhteistyö yksiköiden kanssa tiivistyy. Pidämme yhteis-palavereja, joissa analysoidaan sairauslomia ja mietitään, mitä työnantaja voisi tehdä asioiden parantamiseksi, johtava työterveyslääkäri lupaa.

Uutta on, että nyt työnantajan määräämiin tutkimuksiin ja tarkastuksiin kulunut aika sekä asiointi työpäivän aikana työterveyshuollossa tai sen määräämissä tutkimuksissa ovat yksiselitteisesti työaika.

Työterveyshuollon sairaanhoitopalvelut ovat kaksitasoiset. Niihin sisältyvät työterveyspainotteinen yleislääkäritasoinen sairaanhoito sekä akuutti sairaanhoito. Arto Haukijärvi pitää järkevimpänä, että molemmista huolehditaan.

Haasteet toivat Reijan TYKSiin

Markku Näveri

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin työterveyshuolto sai viime elokuussa uuden johtavan työterveyshoitajan, kun **Reija Allén-Kulmala** siirtyi yksityissektorilta Terveystalosta kuntatyönantajan leipiin.

– Ehdin olla siellä niin pitkään, että kaipaasin uusia haasteita.

Aivan vieras TYKS ei Reijalle ollut, sillä 1980-luvun loppupuolella hän työskenteli suusairauksien poliklinikalla ja leikkausosastolla. Eksoottisempi jakso hänen työhistoriassaan on Örön linnakesaaren varuskunnan sotapoikien terveydestä huolehtiminen. Työterveyshoitajana hän on toiminut vuodesta 1990.

Puolisen vuotta sairaanhoitopiirin työterveyshuollossa on jo ehtinyt paljastaa Reijalle, että julkisella ja yksityisellä sektorilla on eronsa.

– Täällä on selkeästi omat toimintatavat, ja tulokkaan on opeteltava sekä talon että kunnalliset tavat ja säädökset. Täällä on tietyt prosessit ja perustat, joita noudatetaan, samoin selkeät vastualueet. Yksityispuolen etu on, että siellä voidaan tarvittaessa toimia nopeammin.

Kuherruskuukausi

Organisaatiomuutokset ovat purreet myös työterveyshuoltoon. Reijan edeltäjä oli osastonhoitaja, jonka alueena oli Kantasairaala. Nyt johtava työterveyshoitaja vastaa myös Loimaasta, Salosta ja Uudestakaupungista. Tehtävikseen Reija Allén-Kulmala määrittelee lähiesimiehenä toimimisen sekä sairaanhoitopiirin työterveyshuoltotoimintojen yhtenäistämisen.

Työterveysaseman henkilökuntaa Reija kuvailee hyväksi ja osaavaksi työporukaksi, mutta muuten hän varoo vielä ottamasta kantaa, koska on ollut talossa niin lyhyen aikaa.

– Pitkästi tässä vielä eletään eräänlaista kuherruskuukautta ja opetellaan uutta.

Uusien asioiden opiskelemisen Reija kertookin olevan osa hänen luonnettaan, samoin oppimansa uuden soveltamisen käytäntöön.

Reija perheineen asuu Paimionlahden liepeillä ja saa ihailta merinäköalaa. Joka toinen viikko hän huolehtii ”yksinhuoltajana” jälkikasvusta, merivartiostossa työskentelevän puolison työaikaan takia. Perheen ajankäyttöä säätelee kolmen lapsen kuljettaminen moninlaisiin harrastuksiin. Jos aikaa jää, Reija ulkoilee ja lenkkeilee mutta viihtyy myös keittiössä. Matkustelu on perheen yhteinen harrastus.

KIITOKSET

Kiitos muistamisesta jäädessäni vapaalle.

Irmeli Rautala

Sydämelliset kiitokset kaikille minua muistaneille ja teille, jotka runsaslukuisesti juhlistitte viimeistä työpäivääni astuessani seitsemänpäiväiseen viikonloppuun.

Anja Seppä

Parhaat kiitokseni kaikille, jotka muistivat minua siirtyessäni eläkkeelle viettämään ”kolmatta elämää”!

Risto Laalo, talousjohtaja (evp)

LAHJOITUS TYKS-SÄÄTIÖLLE

Turku Sirkkala Rotaryklubi on tehnyt TYKS-säätiölle 2 500 euron suuruisen lahjoituksen käytettäväksi nuorten mielenterveyspalvelujen kehittämiseen.

TYKSin SuPerin ao 607 kutsuu jäsenensä
mukaan ratkiriemukkaalle

TEATTERIRETKELLE

18.4.2009 Uuteenkaupunkiin

Ohjelmassa Heli Laaksosen Hapanimelä komedia
”LUKKOSULAA JA LUMPEENKUKKIA”

Teatterin jälkeen ruokailu Hotelli Aquariuksessa
Yhteiskuljetus klo 11.30 Paimion VistaMatkat-
klo 12 TYKSin ”synnärin” edestä
Kotimatulle lähdetään ruokailun jälkeen n. klo 18.30

TOIMI NOPEASTI, 50 EKAA MAHTUU MUKAAN!
Sivot ilmoittautumiset 15.3.2009 mennessä
Kuuselan Irmelille sähköpostitse Irmeli.Kuusela@tyks.fi
tai työpuh. 33296/30329 dect

Ilmoita samalla myös ateriatouveesi; liha/kala
sekä mahdolliset ruoka-allergiat

Matkan omavastuuosuuden 15 € voit suorittaa
ao:n tilille 571004-20242026 viim. 15.3.2009

VARSINAIS-SUOMEN SAIRAANHOITAPIIRIN HENKILÖKUNTA JHL
YHD. 114 JÄRJESTÄÄ

**OSTOS- JA VIRKISTYSMATKAN
TUURIN KYLÄKAUPPAAN
21.3.2009**

Lähtö tapahtuu Yliopistonkadulta ortodoksisen kirkon
edestä klo 7 ja paluu klo 21:een mennessä samaan paikkaan.
Matkan omavastuu on 20 € per lähtijä, voit ottaa myös
ystävän mukaan. Maksu suoritetaan yhd. tilille 220518–32515
viimeistään 6.3.

Ilmoittautumiset 6.3. mennessä:
Kristina Mäkelä, p. 31784 tai 050 307 4161
Sirkka Välimaa, p. 31780 tai 040 523 4592